

Program pro **RO**zvoj **PRA**covního **TEM**pa - tzv. **ROP**RATEM vznikl na základě mnohaleté praxe autorek v pedagogicko-psychologické poradně, kdy hledaly možnost, jak pomoci dětem s jejich pomalým pracovním tempem, které negativně ovlivňovalo jejich školní výkony.

Autorky Mgr. Iva Kopecká a Mgr. Dagmar Žeňková k tomu uvedly:

*„Během své dlouholeté pedagogické praxe v PPP v Českých Budějovicích jsme se poměrně často setkávaly s dětmi, které při diktátech **nedokáží dostatečně rychle aplikovat pravidla pravopisu** (která však ústně ovládají), **nestíhají přepisovat doplňovací cvičení**, v matematice **nestihnou vyřešit** všechny příklady a v prověrkách z ostatní předmětů většinou **nemají zodpovězené poslední otázky**.*

*Tyto děti pak postupně **ztrácejí motivaci** pro školní práci a učení se jim zdá zbytečné. **Vzhledem ke svému pomalému pracovnímu tempu nedokáží a ani nemohou plně využít své schopnosti**. Na základě těchto zkušeností jsme přistoupily k práci na programu ROPRATEM“.*

Program ROPRATEM vede žáky **k nácviku rychlejšího a bezchybného zpracování dat**, což je potřebné zejména pro úspěšnou školní práci.

Co obsahuje a jak se s ním pracuje?

Materiál obsahuje cvičení a podrobnou metodickou příručku, pomocí které se mohou řídit nejen pedagogičtí pracovníci, ale i samotní rodiče.

Vlastní nácvik trvá 95 dnů, ve kterých dítě denně vypracuje dva úkoly, které dohromady nezaberou více jak patnáct minut denně. Program je opatřen dvojí kontrolou, pomocí níž mohou i sami rodiče zjistit dopad nácviku. Speciální pedagogové mohou na počátku a na konci nácviku použít i test číselný čtverec.

Nácvik lze zahájit již na prvním stupni ZŠ (od devíti let), byl však s dobrým výsledkem vyzkoušen i žáky středních škol.

Co se při nácviku rozvíjí?

- **porozumění čtenému** (obsahu jednoduchých i kumulovaných instrukcí a jejich přesné dodržování)
- **schopnost organizovat si práci**
- **logické myšlení** (schopnost vyvodit algoritmus řešení)

- **soustředění a pozornost**
- **zrakové rozlišování**
- **zraková a částečně i sluchová paměť**
- **intermodalita** (schopnost přepínat mezi různými způsoby vnímání) – nahrazování původního zadání jinými symboly, číslicemi, písmeny
- **serialita** (práce s posloupnostmi) – úkoly, v nichž dítě dodržuje algoritmus postupu (zachovává dané pořadí symbolů, číslic, písmen)
- **plošné vnímání** – např. práce se šípkami nebo prostorově pojednanými symboly
- **grafomotorika** – přesné linie čar, čitelnost
- **sebekontrola** – cílený nácvik kontroly vlastní práce

Při práci je nutný dohled

Při práci je nutný dohled rodiče, který sleduje:

- **správné držení těla při práci** (nezkřížené nohy opřené chodidly o podlahu, oba lokty stejně daleko od těla, vzpřímené držení těla, oči ve výšce nataženého předloktí a prstů nad stolem);
- **správný úchop tužky** třemi prsty (tužku drží palec a ukazovák přibližně 2 cm nad hrotem, prostředník ji zespodu podpírá, ruka je opřená o podložku);
- psaní / kreslení uvolněnou rukou;
- **přiměřený tlak na podložku** (pokud dítě příliš tlačí na pastelky, je lépe nabídnout mu místo nich fixy);
- přesnou kresbu (čáry je nutné kreslit od linky k lince těsně pod sebe, dodržovat proporce);
- **dodržování správného tvaru a velikosti** jednotlivých písmen, číslic, čar i symbolů;
- souběžné vyslovování hlásky / čísla v okamžiku, kdy je dítě zapisuje (uvedeno v instrukci).

Pracovní strategie

Je vhodné, aby dítě používalo pracovní strategie, které mu daný úkol usnadní.

Pokud se dítě na ploše špatně orientuje, je možné zakrývat následující řádky bílým papírem. Pracuje-li s pastelkami, je vhodné, aby je pokládalo na stůl stále ve stejném pořadí. Pracuje-li se v úkolu s písmeny, slabikami, slovy či číslicemi, číslly nebo symboly, které lze snadno pojmenovat, je lépe, aby dítě svou činnost hlasitě komentovalo. Symboly je možné přirovnat k běžným – dětem známým věcem – nebo označit jejich směr či množství jejich jednotlivých částí.

Dosažené výsledky

Při podrobně prováděných rozborech výsledků nácviku bylo zaznamenáno nejen očekávané **zrychlení práce**, ale i **zlepšené soustředění**, **pečlivěji prováděná kontrola**, kvalitnější práce s instrukcí, atd. Starší žáci oceňovali **vedení k vytváření pracovních strategií**, které si zvykli používat i při školní přípravě. U všech žáků se zlepšila nejen **samostatnost**, ale i **úroveň písma**.

Rodiče i děti tento materiál přijímali **velmi pozitivně**.